

SZILÁGY-SOMLYÓ.

TÁRSADALMI HETILAP

és A SZILÁGYSOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI EGYLET KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
NAGY LÁSZLÓ.

SZERKESZTŐSÉG:

Sz.-Somlyón az ev. ref. papi háznál,
hová az előfizetések és a kéziratok küldendők.
Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kr.

Lidércznyomás.

(T.) A mint egyes emberek életében tapasztalhatjuk, hogy némely egyén lelki és testi életének világában a kellő összhangzat megvan, tetteinek egészséges észjárásával, munkaerejének okszerű fölhasználásával énjének jólétét biztosítja — saját szerencsáját kovácsolja, — míg a másik egészségi viszonyainak figyelembevétele nélkül észszerű életelvek és tervekre nem ügyelven, majd kórügybe kerül, majd az inség penészes kenyerén kénytelen tengetni nyomorult életét; úgy a népek életében is egy egész ország, vagy ennek egyes részei vagy kisebb vidékek a szerint vonják magukra a szemlélődők figyelmét, a mint helyes elvekkal vezérelt és főtartott ép egészséges, vagy nyomorék testegészként jó vagy rossz sorsot nyertek osztályrészül.

Eltekintve egészségi viszonyaitól meggyünknek, mint személyesített testegésznek, — melynek vérforgására nézve azon sejtetem kezdett fölmerülni, hogy állami orvoslás nélkül a megye testének egyik jelentékeny tagja fogott volna nehány év lefolyása után megbénulni — vegyük szemügyre szorosan városunk állapotát.

Önmagában véve ez is egy kis egésznek képez, melynek olykor-olykor heves vérkeringése van; néha-néha pedig tevékenységének ütere csaknem megtagadják a szolgálatot. Egyszer egyszer életrevalóságának hévvel tud kifejezést adni; máskor a munkaidő leghasznavehetőbb óráiban szenderül el, leggyakrabban pedig nehéz álomlás között szenved át nyomasztó helyzetét.

S mik is képezik tárgyait ezen álmokképek szövődésének?...

Látja az álmodozó, hogy a derék elődöktől virágzó karban átadott telkeket hasznavehtelen bozótok lepik el; növényölő vadvizek szaporodnak ott fel, hol a szanaszét szórt földek fölkeresésében vesztí erejének jó részét a munkás, ki fáradozásának gyümölcséből a kellő táplálékot alig nyeri meg; sőt egyébként a munkára kiadott díjt a bevett haszon nem fedezi. ...

Látja, hogy az életkeresethez szükséges járó jószágok számban és faj minőségben rohamosan hanyatlanak.

Látnia kell, hogy a közügy szorgalmas napszamosainak szájából a véres veritékkel szerzett táplálékot kapzsi kezek miként ragadják el.

Hiában harsogja ekkor az ébresztő szót a költő riasztó szavával: „Ébredj fel te Istenverte...! Az alvó nem bír a szender kötelékeiből kibontakozni..."

Honnan ez álmokkór?! Miért ezen álmokkórban nyilatkozó tehetetlenség?!

Mert hát az álmokképektől gyötört önvédelmére erejét föl nem használhatja; öklei göröcsösen összeszorulnak ugyan, de a segélyre emelődő karok tehetetlenül visszahanyatlanak.

És ha felébred: azon érzelmek ostromát állja ki, mely a szabad római nép szenthegyre költözött osztályának keblét zaklatta egykoron.

Szerencse, hogy a mi „Szenthegyünk“ az utolsó talpalatnyi földig ocsupálva van, hogy a kiköltözködési vágnak szárnyai régtől fogva szegve vannak; különben a „gyomorrról“ szóló mesének fölhasználására alkalmasint már eddig is szükség lett volna.

S vajjon ért volna-e ez valamit?

Hiszen a gyomorrról szóló mesére alkalmazván városunk kisbirtokosainak ügyét, nem tudom, hogy a kéz nem akarja-e az étet szájhoz vinni, vagy a fogak nem akarják kötelességüket teljesíteni, vagy talán éppen a gyomor marad hátra az okvetlenül szükséges kötelesség teljesítésében?

Ne kérdezzük ezt; mindezek nehéz megfejtésű kérdések.

Megmaradunk azonban az allegoria határán és a köznép felfogásához alkalmazottan kijelentjük, hogy városunk testegészének káros tünetei bizonyos lidércznyomás folytán jelentkeznek.

S e lidércznyomás nem egyéb, mint: az önzés, a könnyenhagyás és halogatás nyomasztó hatása.

Jól tudjuk, hogy a mezei gazdák birtoktagjainak művelése nagy hátrányt szenved az-

által, hogy szerteszét hányva lévén, sem az összhangzatos művelés, sem a szükséges felügyelet tekintetéből az ohajtott eredményt elérni nem lehet; meg vagyunk győződve, hogy sok idő pazaroltatik el az apró földtagok külön-külön fölkeresése közben; de az időpazarlás tudata nem mozdit a szükséges óvintézkedések megtevésére, — bármennyire tudjuk is, hogy az idő a legdrágább kincs.

„Ráértünk arra még!“ suttogja a halogatás ördöge.

Vannak polgárok, kiket állásuk, vagy ipar és egyéb foglalatosságuk a mezei élet nagy horderejű munkálataival bibelődni nem enged. Közülök hányan lehetnek eltelve azon gondolattal, hogy ez az ő érdekeiket közelről sem érinti. Nem is veszik észre, hogy a mindennapi kenyér... az élelemszerek árának emelését közönyükkel mennyire elősegítik!

De olyanok is akadnak, kik a társadalmi közös jólét érdekeit semmibe sem veszik, kik, ha „jó rendben van szénájok“ s „van mit a tejbe aprítsanak“, kárörömmel tekintenek a nagy többség ügyefogyottságára, sőt ezek nyomorából képesek saját tőkájuk gyarapítása czéljából a rendezetlen, kuszált ügy szálaít jobban bebojnyolítani.

Némely vagyonosabb önző állásfoglalásából, jobbaink felebb említett magatartásáról következtethető azon állapot, melyben városunk testegésze szenved és szenvedni is fog, ha csak a nyomasztó helyzet alól egyetértőleg s erélyes munkálkodással föl nem szabadíttatik.

Végződjék be már egyszer az a tagosítási munkálat! Ez az általános ohaj.

A polgárzat minden egyes — kiváltképen tehetséges tagjainak kötelessége a közös jólét előmozdítására hatni; nehogy a történet oly betűkkel örökítse meg nevét, hogy az utódok szájalommal és pirulva kényteleníttessenek viszagondolni az apákra, mint olyan közjó-ölő elődökre, kik önzésük, közönyük és halogatásuk lidércznyomása által saját életrevalóságuk elsorvasztására törekedtek.

TÁRCZA.

Ave Maria.

Zsong, bong a kis harang,
Imára hív a hang.
A róza illata,
A kis madár dala,
Télen is azt susogja;
Ave Maria!

Lebegve száll a hang, —
Zsong, bong a kis harang.
A bucsuzó sugár,
A szürkülő határ
Lelkem imára hívja:
Ave Maria!

Pirul az ég alatt, —
Hallgat a kis harang...
De hangja szümbé cseng —
Mi szentegyházi csend! —
Száll lelkem hő imája:
Ave Maria!

Érted rebeg imám
Szerette jó anyám!
Tőled tanultam én
Szerelmed lágy ölen,
Hogy a legszebb ima:
„Ave Maria!“

Takács Mihály.

Egy államtitok.

— Beszély. —

Németből: Bartha Dezső.

(Folytatás.)

„Előre is örvendek, hogy ujjalag gyönyörködhetem tehetségének mutatványában. Szándékunk ugyanis szegény földieink javára egy előadást rendezni, melyből ön semmi esetre sem maradhat ki.“

„Fájdalom, hogy kegyes felszólítását nem fogadhatom el, bármily szerencsésnek is érzem magam, mert nem tudom: fogok-e és meddig Párisban maradni?!”

„Istenem! — válaszola a grófnő csudálkozva, — hát nincsen-e ön az itteni követséghez áthelyezve?“

„Egyelőre még bizonytalan! Előbb ő excellenciája határozatát kell bevárnom, a mitől egyedül függ sorsom.“

„Nem értem! nem mondhatná meg...!“ „Distram ur — gunyolódék a gonosz tanácsos — nálunk csak egy diplomatai vendég szerepet játszik. Magas küldetéssel jött Párisba. A mint látszik fontos államtitokról van szó!“

„Államtitok! tréfálkozék Armgard. Hisz ez nagyon érdekes; beszélje ön, igen kíváncsi vagyok!“

„Akkor a kövér urat kell megkérdeznie. Én részemről egy szót sem tudok róla!“

kérem. Remélem azonban, hogy küldetése annyi időt fog önnek engedni, hogy régi barátait olykor meglátogassa!“

A legbarátságosabb mosoly és főhajtással távozék el a bájos grófnő a tanácsos kíséretében, mi közben Distram egyedül maradt vissza a legkellemesebb érzelmek és remények társaságában, melyeket a kelemes ifjú hölgy hívott életre igen is fogékony szívében. Most inkább mint valaha kívánczozott Párisban maradni, hogy a szép grófnő közelében időzhessék, kinek szeretetreméltósága és az ő véletlen jelenléte felett érzett, látható öröme mély benyomást hagyott hátra. E perctől kezdve növekvő türelmetlenséggel várakozott a követ hívására, ki jövője — távozása vagy maradása — felett fog határozni.

Végre megjelent az udvarias inas s fölkeré, hogy a dolgozó szobába lépjen be, hol őt Plessen gróf — egy idős, impozans, okos, aristokratikus arcú, előkelő magatartású ur, — illemeden ugyan, de hideg kimértséggel fogadta.

Miután a követ a mélyen meghajló Attachét éles átható szemével végig nézte, s ugyanakkor szigorú vizsgálat alá vetette: jóakaró, de gunyos mosoly kíséretében hely-foglalásra kérte fel őt. Azonban a helyett, hogy mint Distram ur várta és ohajtá diplomatai dolgok vagy titokteljes küldetéséről he-

Fővárosi levél.

Budapest, jan. 26.

Gróf Batthyány István párbajos ellenfelét a hó 22-én ítélte a temesvári törvényszék két évi álam-fogházra. Sulyosító körülménynek vette a törvényszék Rosenberg vádlottnak, hogy ő az elhunyt ifjú grófot nemcsak megölte, de belefocirozta a párbajba, holott ez mit sem vett neki.

Érdekes még megemlíteni, hogy az ifjú Batthyány István gróf adósságait sem fizette ki az ipa. Pedig a 2 ezerre menő adósságba mind a menyasszonyra való költségekből és a menyasszonyhoz való utazgatás miatt került. S az adósok még a halott úján talált jegygyűrűt is lefoglalták. E szentségtelen Schylocki eljárás ellen, az ifjan elhunyt gróf atyja gróf B. Zsigmond föllebbezéssel élt s a kir. tábla vissza is adotta ez emléket a szomorú apának. Nem csoda, ha ily eljárással szemben az öreg gróf oly erélyesen mondta ki a „nem“-et a főrendiházban a zsidó és a keresztény házassági javaslat ellenében. Ő mit se nyert a zsidóvali összeköttetésből, sőt veszített egy imádott fiút.

Tegnap este volt az orvos bál. Népeisége nem volt oly nagy, mint a jogászbálé, de azért az orvoshallgatók igen igyekeztek szép patiensseiket, akarom mondani tánczosnőiket még betegébbé tenni a sok ujrázás által.

A bálanya: Eszterházy Móricz grófnő szül. Stockan Paula édes anyja gróf Stocan Frigyesnével jelent meg. És fekete, kivágott ruhájában oly bájos ifjú jelenséget mutatott, hogy inkább ifjú bemutatottnak, mint bálanyának hittük. 60 pár tánczolta a négyeseket. A cotillont, itt is, mint a jogászbálban elhagyták. De az itt bemutatott új medicuscsárdás oly tetszést okozott, hogy kárpótolta a cotillon veszteséget. A bálrend is ügyes volt. „Ez — s ez napon (t. i. a bál napja) 9 órától rendezek...”

Tele is rendelték az orvosok minden leányka könyvecskéjét, mert tánczos volt tulsúlyban. Ha anyagi deficit volt is, ez nem baj. Elismert dolog, hogy az orvosok sokszor kénytelenek ingyen működni, de a jogász népség az már számítób.

A technicus-bál holnap este lesz, majd eről is.

Előre nem merek írni. Most olvastam az orosz lapokból átvett e hirt, mint büntette meg az előre jóslót ott Constantin nagy herceg. Hátha én is bakot lónék s mily büntetésre ítélne a kedves sz.-somlyói közönség.

Egy hirhajhász büntetése. Pawlovics Constantin nagyhercegről, Lengyelország egykori helytartójáról beszéli egy lap a következő esetet. Egyik napon az a hír terjedt el Varsóban, hogy Várnát a béke közepén a törökök visszafoglalták. E hír a nagyherceg helytartóig is eljutott, őt rendkívül felbőszítette: intézkedett azonnal, hogy a hír szárnyra boesátóját kutassák ki. A vizsgálat eredménye az lett, hogy egy varsói lakost fölidéztek a helytartóhoz. Ez semmi rosszat nem gyanítva, teljes parádéba vágja magát és siet a hatalmas ur palotájába. „Ah, mon cher, szólítja meg a nagy herceg szívesen; igaz-e, a mit ön beszélt, hogy Várnát a törökök visszahódították?” — „Császári fenség! Azt mondják... hír szerint... én azt hiszem...” dadog a szerencsétlen, ki ilyesmire elkészülve legkevesébbé sem volt. „Ugy látom, — felelt a nagyherceg — hogy ön zavarban van. Biztosat tehát még nem tudnak?” A megszóllított rendkívül örül a kedvezőnek látszó fordulatnak. — „Valóban fenség — feleli — biztosat még eddig nem lehet tudni.” — „Nos, akkor

hát meg kell győződnünk róla, felel csöndesen a nagyherceg; ön lesz szíves rögtön Várnába utazni, hogy nekünk erről hirt hozzon.” A nagyherceg intésére megjelent egy tiszt és négy kozák, a kik a gyámoltalant, úgy a mint ott volt, fölpakolták egy szánba, s a legszigorubb téli időben Oroszországon keresztül utaztak egyenesen Várnába. Ott a halálra kimerültnek jelentkeznie kellett a kormányzóknál, azután rögtön utazni vissza Varsóba. „No látja, mondá a nagyherceg, a három hónapi utazás után visszatért hírközlőnek, ugy-e, hogy igazam volt, midőn az ön terjesztette hír valóságában kételkedtem; ön meggyőződhetett, hogy Várna ma is az oroszok birtokában van.”

Tisza Kálmán megjött Bécsből; most Cziráky gróf s a primás lett felhivatva az udvarhoz a differenciák végett; nem csoda, ha felvilágosodott emberek (a társadalmi lapokban is) a nagy társadalmi válságot félük. Még a divatlapok is kezdenek a főpapok felülkerekedéséről beszélni, s ha a cath. egyház conservatívjei győznének, úgy a frakkos nőbáli ruhadercek helyett, divatlapjaink papi reverendaszerű módokat rajzoltatnának, s az arany lánc „olyasó szerű” lenne.

De ne a politikáról. Nem nekünk kezdték. Igaz ugyan, ez nem politikai kérdés, de társadalmi is.

Az indigenák hozták a nyakunkra. Pedig jaj! annak a törvényhozásnak, mely az indigenák segélyével bir csak többségre vergődni.

Épeu olyan, mintha a férfi nem birná egyedül nejét megfenyíteni, de a szomszéd öklét hozza be segítségül. Ez a szomszéd segít neki leütlelni a makranczos nőt, de hogy azután ez a nő megjavul-e, avagy belátja-e a jogtalan beavatkozó szükségességét: kérdés marad.

Bécsből azonban, nem csak Tisza és elleneiről szól most a világ.

Ismét gyilkosság történt. Megöltek egy rendőrtisztviselőt, háromnegyed 8-kor reggel. A merénlyőt elfogták. Találtak nála két revolvert, 3 tuczat beleváló golyót, 12 drb dynamit (robbantó) töltényt és egy mérgezett tört.

Az ember azt hihetné e hírekre, hogy ez a merénlyő az egész bécsi rendőrség ellen indul háborúra.

Zágráb. csöndes. A kis bán, a kis Khuen-Hédervár gróf becsukta előlük az országgyűlést. Elnapolta 6 óra. Okosan. Most a dühöngő, magyarfaló Staresevichek kívül az országházon csinálhatnak botrányokat; itt legalább nem védi őket képviselői szabadszólás, majd hamarabb kerülhetnek a börtönbe, vagy az örültek házába.

Lám, lám az a kis Khuen, a pesti bálók szöke, volt tánczosa, milyen cotillon-figurát rendezett ott Zágrábban. Ügyes egy ember ő, ki a mint mondta nem politisálni, hanem uralkodni akar a horvátokon.

De írjunk a tegnapi Technicus-bálról.

A technicusok bálja élén Tolnay Lajosné (Lady patronesse-vel) fényesen sikerült. Sokkal látogatottabb volt az orvosbálnál. A termek megteltek. Itt is a cotillon elmaradt, úgy látszik a farsangon már cotillon nem is lesz. A nők tánczrendje piros és fehér selyem alapon bronzból készült vasuti sorompó volt, mely egyszerű mint vetőgépecske is volt hozzá selyem fonálon, apró ballon csingött. Ifjú lányok és menyecskék világos viradtig járták az új tipegőt és csárdást.

Ugyan tegnap este volt a tisztí casino-bál Edelsheim-Gyulay bárónő bálanyasága alatt. Az iparos körben pedig az üvegesek bálja.

Bogdánovich György.

Gazdasági egyletünk fennállása kérdéséhez.

(Vége.)

Ily állapotok mellett a Sz.-Somlyó vidéki gazdasági egyletnek a szilágymegyei gazdasági egylettel összeolvastása ugyanazon eredményre vezetne, mint vezetett a két megye egyesítése, hogy t. i. a nagyobb Középszolnok a kisebb Krasznamegyével nem egyesült, hanem az utóbbi elnyelte, felemészttette. Így lenne a gazdasági egylettel is, hogy a megyei egylet a mi vidéki egyletünket nem kiegészítő részül fogadná, hanem azt mint az ölyü a csirkét elnyelné, felemésztené.

Lehet, hogy ez nem következne be, lehet hogy egyesülés esetén a mi vidékünk érdekei is kellő méltatást nyernének. Sajnos, hogy a fent jelzett vizsás állapot létezik s így ez idő szerint, ezen boldog egyetértésre számítani nem lehet. Sajnos, hogy a Sz.-Somlyó vidéki gazdasági egylet tagjainak nagy többsége a megyei gazdasági egylettel való egyesülés vagy abba való beolvadás eszméjétől annyira idegen, hogy most még kivihetetlennek mutatkozik s ennek pusztá megkísértése a tagok tömeges kilépését, s végre is a közügynek romlását vonná maga után.

Eltelkintve ezen most említett okoktól, melyek utoljára is csak mintegy political okok, van ennél lényegesebb indok arra, miért nem lenne célszerű a két gazdasági egylet összeolvastása. És ez abban öszpontosul, hogy a mi vidékünk természetes központja Sz.-Somlyó, mely vidék egészen más gazdasági s kereskedelmi forgalommal bír, mint a tőlünk igen nagy távolban fekvő s viszont más gazdasági viszonyokkal s kereskedelmi forgalommal bíró Zilah székhely. A két egyletet tehát a földrajzi fekvésnél fogva sem lenne célszerű összeolvasztani.

Miután most már azon következtetésre jutottunk, hogy a két egylet ez idő szerint össze nem olvadhat, önkéntelenül annak szüksége áll tehát elő, hogy egyletünk csak teng-leng, mint a Mohamed koporsója a plus és minus között gazdasági ügyünknek többet árt mint használ.

Hogy ez ne történjék álljunk össze közös erővel, igyekezzünk minden alkalmat felhasználni arra, hogy az egylet részére minél számosabb alapító s részvényes tagokat szerezzünk.

Első sorban keressük és kérjük fel a községet mint területeket, hogy pénzügyi állásokhoz képest több alapítványokat tegyenek.

Avagy a gazdasági egylet támogatása nem első sorban a községek teendője lenne-e. Nem jogosan elvárhatná-e egyletünk minden községi birótól s jegyzőtől, hogy a községi képviselőletben a község részéről két három alapítvány tételét javaslatba hozza s ennek határozatát emelése érdekében befolyását érvényesítse.

Nem magának tenné-e hasznát ez által a község? Hisz ha a jövőben remélt eredményt nem tekintené is, nem kifizetné-e magát a község részére ha mint egyleti tagok a tűz biztosításoknál 10—20 esetleg 33% kedvezményben részesülnének akkor, midőn a község épületei s az előljárók vagyona kényszer biztosítás alatt áll!

A község mint ilyen közvetve a lakosok filléreiből adózna e célra. De nincs-e indokolva, hogy a közügy oltárára mindnyájan egyformán adózzunk!

Nem igazságos s jogos kívánság-e az, hogy azon egylet fenntartását, mely vidékünk anyagi jólétének felvirágzására működik épen azok istápolják, kiknek ja-

keзде társalogni a pétervári társaságokról, az ottani élet és mozgalomról, a bálók a színház és koncertekről, de mindenek felett az orosz főváros hölgyei látszának őt érdekelni. E mellett a gróf az ifjú diplomata multjáról jobban és pontosabban látszék értesülve lenni, mint ahogy ez neki e percben kedves lehetett.

„A mint engem Pétervárról értesítenek — mondá a követ a beszélgetés folyamában, — ön ott igen kellemes életet élt.”

„Ezt nem tagadhatom!”

„Jól van, igen jól! kitünően mulatott?”

„Igen!”

Pompás! Mint hallom ön szeretetreméltó társalgó is!”

„Excellentiád tréfálkozik?”

„Ön kitünő tánczos?”

„Szívesen és szenvedélyesen tánczolk!”

„Ennek örvendek. Ön énekel is!”

„Türhetőleg!”

„És nagy tetszés mellett játszik vigjátékokban?”

„A pétervári közönség folyton elnéző volt gyenge játékkal szemben.”

„Természetesen — folytatá a követ rövid szünet után — nem szenvedett hiányt érdekes hódítások-, gyöngéd viszonyok-, s pompás kalandokban? Beszélük, hogy Massarof asszony, Labanof grófnő, az ingerlő tánczosnő St. Aubin és kisasszony.... kisasszony.....?”

„Istenem! — kiálta a zavarba hozott Attaché — excellentiád csak nem fogja hinni!”

„Na! na! — válaszola barátságosan a gróf — ezért nem szükség önnek pirulnia. Magam is voltam egykor ifjú és ismerem az életet. Egy kezdő diplomata számára a legjobb iskola, elkerülhetetlen tanulmány a társalgás szép és érdekes hölgyekkel. Ön — úgy tetszik nekem — idejét valóban derekasan használta föl egészen alkalmas férfiu az Önnek szánt küldetésre.”

„Excellentiád igen kegyes!”

„Elegáns külsője, társadalmi képességei és nagy szerencséje által a hölgyek között még sokra viheti!.... Egyuttal az ifjú Attachéra éles és átható szemével oly kémlelődző tekinteteket vetett és oly sajátságosan mosolygott, hogy ez nem tudta: mindent mire magyarázza és mit feleljen rá.”

A gróf különös beszédei és kérdései s az ismételt emlékeztetések a pétervári kalandokra, társadalmi képességeinek és sikereinek említése zavarba hozták az ifjú diplomatát. Mi köze van az énekének, tánczának, színészi képességének ama titokszerű küldetéshez? Miért jött Párisba? Mit kívánnak tőle?

E közeli kérdésekkel foglalkozva várakozott a legnagyobb feszültséggel a követ nyilatkozataira, s az előtte megfeythetetlen talány elvégrei megoldására.

„Mielőtt — szóla a gróf egy idő múlva bizo-

nyos ünnepélyességgel, — önnel a szükséges utasításokat közölném; köteleznie kell magát, hogy az önre bizandó ügyről senkinek sem fog szólni!”

„Excellentiádnak becsület szavam adom!”

„Ugy tudja meg tehát — folytatá a követ ugyanazon hangon — miről van szó? A Helder utca 25. a. lakik Marillac asszony, egy ismert párisi szépség, a kiről ön bizonynyára hallott, minthogy egy ideig Pétervárt is tartózkodott.

„Emlékezem. Akkor minden szalonban Eugén herceggel folytatott viszonyáról beszéltek. Magam is láttam olykor társaságokban és egy nyilvános bálban tánczoltam vele.”

„Annál jobb! Ennél fogva nem lesz nehezére e hölgygel az ösmeretséget felújítani és a hozzá bejuthatást kieszközölni.”

„Ha excellentiád kívánja — válaszola Distram vonakodva — Marillac asszonyt felfogom keresni, s magamat nálla bemutatni.”

„Magától értetődik, hogy ön a szép asszonynak udvarolni is fog.”

„Megvallom Marillac asszony engem kevésbé sőt épen nem érdekeli!”

„Az nem tesz semmit. Az étvágy evés közben jön meg! Az udvarlás is küldetéséhez tartozik, sőt arra kell törekednie, hogy a hölgygel gyöngéd viszonyt is kössön.”

(Folyt. köv.)

vára e munkásság irányul. Ha a teher a vidék összes lakosságán megoszlik, nem könnyebben elviselhető-e az, mintha csak egyesek már is oly sok oldalról igénybe vett áldozatkésztségére támaszkodunk, s nem-e nagyobb eredmény várható a vidék összes lakosainak filléreiből mint az egyesek által adott forintokból.

A volt Krasznamegyének illetve a jelenlegi sz.-somlyói és krasznai járásnak 73 községe van, ha ezen községek csak egyre másra két három alapítvánnyal lépneek is be a gazdasági egyletbe, míg magok a községek ezen évenként 9—10 frt kiadást meg sem éreznek, hisz ebből egy-egy lakosra évenként átlag 1—2 kr-nál több alig esnék — ennyit pedig egy koldusnak is adhat, — addig más felől az egyletnek évi bevételét 200—300 forinttal gyarapítják. És ha az egylet erősödne s több-több tényleges eredményt tudna felmutatni, igen természetes, hogy egyfelől az egyes jobb módú birtokosok s paraszt gazdák is több-több kedvet éreznének a belépésre de különösen maga a magas földm. m. kir. miniszterium is, ha az egylet életképességéről mind inkább meggyőződnek, a gazdasági egyletek segélyezésére fennálló alaptól nagyobb összeggel s biztosan segítené.

A községek belépésére az eszme terjesztése a cél megmagyarázása s felvilágosítása által kik hathatnának legbiztosabban, mint a községi képviselet tagjaival legtöbbet érintkező járási szolgabírák és segédszolgabírók. Fájdalom úgy tapasztaljuk, hogy ezek nem teszik magukévá az ügyet s az egylet felvirágzásán nem nagyon buzgólkodnak. Avagy ha a járási tisztviselők úgy értelmű mint hivatali fölényüket latba vetnék, hihető lenne-e az, hogy mint jelenleg, a községek kivétel nélkül mind távol maradnának?

Fájdalom úgy áll a dolog, hogy ez ideig Szilágy-Somlyó városán kívül még egyetlen község sem lépett be nem csak alapító, de még részvényes tagul sem.

A községek után joggal várhatnók el mindjárt első sorban az egylet támogatását a „Krasznamegyei takarékpénztári egyesülettől“. Avagy nem morális kötelessége lenne-e ezen pénzügyintézeteknek, hogy azon forrást melyből táplálékát veszi, azon talajt, melyből életfája az erőt meríti, kiapadni elgyengülni ne engedje. Nem önmagával tenne-e hasznos beruházást eme pénz intézet midőn a vidék gazdasági jobbléte, fejlődése érdekében az egylet alapító tagjai közé az őt megillető tekintélyes alapítvánnyal belépne.

Hát a többi testületek, egyletek, közbirtokosságok nem hazafiasságukról s vidékünk érdekei iránti őszinte jóakaratról tennének-e tanubizonyságot ha az egylet alapító vagy legalább részvényes tagjaik beiratkoznának.

A gazd. egylet igazgatósága közelebbről újabb felhívásokat bocsájt ki a községek, testületek s egyesekhez is melyben az egylet támogatására alapítványok tételére felhívhatnak.

Meglátjuk mi lesz az eredmény. Ha községeink továbbra is vissza húzódnak e szent ügytől, ha az egylet jövőre is oly csekély összeg felett fog rendelkezni mint az elmúlt 3 év alatt, akkor fájdalom, le kell mondanunk a reményről, hogy felvirágozzék, el kell készülnünk reá, hogy előbb-utóbb megsemmisül. Mert már a múlt évben éppen semmi kormánysegélyben nem részesült s kormánysegélyre csakis azon esetben számíthatunk, ha maga a vidék felkarolja s kellő támogatásban részesíti az egyletet.

Ezek az anyagi támogatásról. De mint előbb említém szellemi támogatás nélkül csak pusztán pénzzel még kellő eredményt felmutatni nem lehet.

A vidék értelmiségéhez szólok, kik társadalmi állásoknál fogva nem csak azzal szolgálhatnak az ügynek, ha minden alkalmat megragadva egyleti tagok gyűjtésén fáradoznak hanem úgy, ha azt szellemi működésükkel is támogatják.

Fájdalommal kell bevallanunk, hogy e tekintetben — tisztelettel a kivételeknek — nagyon sok mulasztás terheli az egylet tagjait, Hogy tovább ne menjek nem a legnagyobb indolencia kifolyása az, hogy midőn egyletünk közbejöttével már két évben osztott szét bácskai kendermag kísérleti termesztésre azon tagok közül, kik vető magot kaptak — bár ha annak kitűnő sajátosságait magán körben elismerik sőt fejtegetik — alig akad 2—3 tag ki a kísérlet eredményéről kimerítő jelentést adni elviselhetetlen tehernek ne tartaná. A kiosztott amerikai szőlő magvak kikelése, fejlődése felől kimerítő jelentést egyetlen tag sem tett, legtöbb pedig éppen semmit sem jelentett. A szétosztott Gündöcs-féle kaptárak már három éve, hogy használatba vétettek. Egyetlen tag sem tett reá legkisebb reflexiót.

Uraim vegyük lelkünkre az önmagunknak tett szemrehányásokat. Tegyük jóvá a múltban elkövetett hibákat mulasztásokat míg nem késő. Ezzel nem csak önmagunknak de a közügynek vidékünknek szolgálunk.

Melyik lenne nagyobb szegény, ha egyletünk azért bukna el, mert szegények vagyunk anyagilag, vagy ha az okozná annak pangását s esetleg feloszlását, hogy attól úgy burgóságunkat s szellemi közreműködésünket vonnák el? Ami kezdetnek elég sötéltánylandó volt, foly-

tatásnak már kevés. Fokozott tevékenységre, hatványozott ügybuzgóságra s munkásságra van szükségünk, hogy feltett célunk, a Sz.-Somlyó vidéki gazdasági egylet virágzóvá tétele elérhetővé legyen.

Gondolkozzunk az elmondottak felett. Ha egyen- egyen megtesszük kötelességünket s összedugott kézzel nem várjuk a sült galambot szánkba repülni, biztos lehetünk róla, hogy a siker el nem marad.

r.

Hireink.

— **Országos kiállítás.** Köztudomásra hozatik, hogy az 1885. évi budapesti általános kiállítás országos bizottsága, f. évi január hó 14-én tartott ülésén, a bejelentési határidőt belföldi tárgyakra nézve ez év márczius havának végéig, külföldi tárgyakra nézve pedig április hó végéig meghosszabbította. Erről az érdekeltek oly hozzáadással értesítettek, hogy az élő állatok és egyéb időleges kiállítások bejelentési határideje csak később lesz megállapítva, s így az erre vonatkozó szabályzatok kiadásáig ebbeli bejelentések megtétele elhalasztandó.

— **Köztudomásra** hozatik, hogy a városi képviselőket választó községi lakosok névjegyzéke elkészülvén az az 1871. évi XVIII. t. cz. 41. §-a rendelkezéséhez képest f. évi jan. hó 27. 28. 29. 30. és 31. napjaira a jegyzői irodában közszemléltre kitétetett, s a netáni észrevételek a következő öt napon és pedig febr. hó 1. 2. 3. 4. és 5-én ugyancsak a jegyzői irodában szóval avagy írásban megtehetők. Sz.-Somlyó 1884. január 22. Somogyi Kálmán bizots. elnök.

— **Kossuth Lajos levelei.** A nemzeti muzeum levéltára közelebb Kossuth Lajosnak 16 darab érdekes és nagybecsű levelét szerezte meg, melyek az 1844—1846. évközből származnak s mindnyájá báró Wesselényi Miklóshoz van írva. E levelek, melyek némelyike lapokra terjed, fontos és becses történelmi adatokat tartalmaznak és igen élénk világot vetnek az akkori mozgalmas eseményekre, s egyszersmind kiegészítik a muzeumi levéltár e nembeli gazdag gyűjteményének hézagait.

— **Beküldetett.** Többfelől hallottunk panaszt, hogy a csomagok többnyire felbontva érkeznek meg a postán, azért felkérjük a posta-igazgatóságot, utánnézni annak, hogy a Csucsá és Sz.-Somlyó közötti vonalon lévő posták melyikénél követetnek el e kíváncsisággal párosult visszaélések.

— **Óriási könyvtár.** A párisi nemzeti könyvtár leltárát a napokban készítették el. A könyvtárban van 2,500,000 könyv, a kéziratár 92,000 kötetet tartalmaz és 144,000 francia és idegen érmet, a réz- és fametszetek gyűjteménye pedig 14,500 kötetben és 4000 kartonban több mint két millió darabot foglal magában, a „tartaléktár“-ban 80,000 becsesebb könyvet őriznek.

— **A sz.-somlyói kaszinó egyletnek** ez évi jan. hó 27-én évi rendes közgyűlése tartatott. A gyűlés lefolyásáról következő számunkban bővebben szözlünk.

— **Újabb megyekikerekitő javaslatot** terjesztett a belügyminiszter a képviselő ház elé. A javaslat hét szakaszból áll és elrendeli, hogy 1. Darnó, Kiliti, Kis-Bodak, Lipót, Püski, Remete és Zsehji községek Pozsonymegyéből Mosonymegyébe; — 2. Flauschendorf pusztá Mosonymegyéből Pozsonymegyébe; — 3. Erdőhorváti, Komlóska, Regécsi, Háromhutta községek Abauj-Tordamegyéből Zemplénmegyébe; — 4. Kavecsány község Sárosmegyéből Abauj-Tordamegyébe; — 5. Felső-Tárkány község Borsodmegyéből Hevesmegyébe; 6. Almás község Szilágymegyéből Biharmegyébe; — 7. Az árvíz által elpusztított Gyurgyevó község területe Témesmegyéből Torontál megyébe; 8. Borsarága és Szionda puszták Aradmegyéből Csanádmegyébe; 9. Olt-Bogáth község határában fekvő 1124 holdnyi erdőterület Nagy-Küküllőmegyéből Brassómegyébe kebelezetnek. Országgyűlési képvis. választás tekintetében e községek puszták és területek jelenlegi választókerületeikből kikebelezetvén, azoknak melyik szomszédos választókerületbe való beosztását az illető törvényhatóság közgyűlése állapítja meg. De addig, míg az érdekelt-községeknek és pusztáknak új beosztása végrehajtatik, az időközi választások az eddigi választókerületek szerint mennek végbe.

— **Minorich Albert,** fővárosi állami rendőr-fogalmazó, mint az említett állami rendőrség megbízottja, a múlt hónapban confiscált, s a zilahi kir. ügyészségnél deponált hamis tizedek megfigyelése és tanulmányozása szempontjából a napokban Zilahon időzött. M. ur a szóban levő hamis tizedek beható megvizsgálása után azon nézetének adott kifejezést, hogy azok részint a kolozsvári, részint pedig az aradi prés alól kerültek ki. Megjegyzendő, hogy M. urnak e téren nagy jártassága és széles körű ismerete van. Midőn e hirt regisztrálók, egyszersmind megjegyezni kívánjuk, a confiscált hamis tizedekről szóló első hirt lapunk múlt évi 40. száma hozta.

— **Bál.** A sz.-somlyói csizmadia ipar-társulat segélyező egylete javára 1884. évi február hó 16-ikán a színházban zártkörű batyus táncz-vigalmat rendez. — Belépti-díj: személy-jegy 60 kr. Kezdeté 7 órakor. Jegyek előre válthatók Telegdy Márton ur üzlethelyiségében. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. A batyut nem vívók számára ételekről és italokról mérsékelt ár mellett gondoskodva leend.

— **A ki meghalt és mégis él.** A „Szilágy“ legközelebbi számában a „Hiresarnok“ rovatban Csákány Sándor hivatalszolgának a „multság vége“ czim alatt, öngyilkossága közöltetett. E hó 28-án megjelent az itteni vizsgálóbírónál nevezett Csákány Sándor öngyilkosnak állított egyén s felmutatván a mondott lap vonatkozó számát, kérte a vizsgáló bírót, hogy az őt mélyen sértő hír szerzője ellen a törvényes lépések megtehetése céljából panaszát vegye fel. Hogy mi lett az állítólagos öngyilkos panaszával azt nem tudjuk; azonban kíváncsiak vagyunk tudni, hogy vajjon lesz-e egy sajtóper az inkriminált cikkíró ellen.

— **A pápa husvéti báránya.** Mult hétfőn Ágnes napján áldotta meg a pápa azt a két bárányt, melyeknek gyapjújából készül a bibornokok és érsekek hermelinje. A két hófehér bárányt piros szalaggal a nyakukon kora reggel vitték a szent Ágnes templom oltára elé, hol egy áldozó pap misét mondott. Két pápai kamarás aztán a pápa elé vitte a bárányokat, hogy megáldja. A vatikánból a bárányokat, melyeknek husa husvét napján kerül a pápa asztálára, elvitték a Szt. Cze-cília kolostor nénéihez, kiknek kizárólagos feladata a bibornoki palliumok megprémezése.

— **Mi az ügyvéd?** Erre a kérdésre sokan igen különfélekép válaszoltak, mert soknak volt már pöre s nem mindegyik végződött egyenlő eredménnyel. Egy angol bíró szerint az ügyvéd oly ember, a ki ha ketten egy osztriga fölött cízvódnak, ő az osztrigát nyugodtan kezébe veszi, tartalmát élvezettel lenyeli s a két bámuló félnek egy üres héjat nyújt oda.

— **Örökösödési illetékek.** A hagyatékoktól vagy hagyományoktól járó örökösödési illetékek biztosításánál a kir. bíróságok és gyámhatóságok által követendő eljárás tárgyában a m. kir. igazságügyminiszter a belügyminiszterrel egyetértőleg a következő szabályrendeletet bocsátotta ki: A hagyatékoktól vagy a hagyományoktól járó örökösödési illetékek biztosításánál a kir. bíróságok és gyámhatóságok által követendő eljárás tárgyában 1881. szeptember 14-én 26,809 L. M. sz. a. ki-bocsátott szabályrendelet, a 2. 4. és 5. pontokat illetőleg a következőleg egészítették ki. Oly esetekben, melyekben az 1881. XXXIV. t. cz. 8. §-ának e) pontjához képest szabatosan elkészítendő s az idézett t. cz. 9. §-a értelmében az illetékkiszabási vagy adóhivatalhoz beküldendő hagyatéki kimutatásnak hiányossága az illetékkiszabására nézve akadályt képez, vagy azon kimutatásra nézve az illetékkiszabási vagy adóhivatal részéről észrevétel merülne fel s ezekről az eljáró bíróság illetve a gyámhatóság az előidézett szabályrendeletben kitűzött záros határidő alatt értesítetik, az illetéknek kiszabására és közlésére nézve ingó hagyaték esetében újabb 14 napi ingatlanokból is álló hagyatéknál pedig 30 napi határidő állapítandó meg, mely határidő azon naptól kezdve számítandó amelyen a bíróságnak, illetve gyámhatóságnak ebbeli végzése az illetékkiszabási vagy adóhivatalnak kézbesítettetik. Amennyiben az illetékkiszabási vagy adóhivatal a kiszabott illetéket ezen meghosszabbított határidőben sem eszközölné, a hagyaték az illetékre való tekintet nélkül azonnal átadandó.

— **Öt üstökös egyszerre.** Dr. Gould, az argentin köztársaságban levő kordovai csillagvizsgáló igazgatója jelentést tett e hó 15-én Buenos Ayresba a közoktatásügyi miniszternek, hogy öt új kis üstökös fedezett fel. Egy buenos ayres-i lap erre vonatkozólag megjegyzi, hogy ez annak a nagy hőségnek tulajdonítandó, mely a La-Plata államokban uralkodott.

— **A kisbirtokosok orsz. földhitelintézetének záloglevelei.** A közös hadügyminiszterium elrendelte, hogy ezen intézet 5 és fél százalékos záloglevelei ő felségének 1883. évi decz. hó 18-ról kelt legmagasabb elhatározása folytán, ezentul a közös hadseregnél is házassági óvadé- kul elfogadtassanak. — Ezzel kapcsolatban egyuttal elrendelte a hadügyminiszter, hogy a záloglevelek a katonai kincstárral kötött üzleteknél, különösen pedig szállítási ügyleteknél biztosítéskul szintén elfogadtassanak.

— **Lopások.** Az év igen szomorúan kezdődik erkölcsiség tekintetében, s mint látjuk a személy és vagyonbiztonság ellen elkövetett bűnesetek ezen évfolyamán nagyobb számmal lesznek mint a múlt évben. Alig 10 nap lefolyása alatt 18 egyén lett különböző büntet- tek miatt a csendőrség által a helybeli kir. járásbíró- sághoz bekísérve, a vizsgálat mindannyi ellen elrendel- tetett.

